Caută indiciul!

Cartea – obiect cultural

Structura cărții: cuprins, prefață, postfață, note

Dragă cititorule,
Ți-am pregătit o carte frumoasă și un pic… misterioasă! Pe măsură ce o vei răsfoi, vei descoperi în paginile marcate diverse indicii, cu ajutorul cărora, respectând ordinea literelor indicate, vei reconstitui mai întâi un cuvânt-cheie și apoi un mesaj... Ca un detectiv adevărat, notează atent la final fiecare indiciu, ca să descoperi misterul.
Succes!

Privește cu atenție paginile următoare, apoi rezolvă cerințele:

CUPRINS

Versuri

Uluire / 51
Nostalgică / 52
Derulare / 53
Veghe / 54
Pescuit / 55
Fugă / 56
Interdicţie / 57
Lumească / 58
Clipă / 59
Fugă /60
Etapă / 61
Nelinişte / 62
Cină cu Marina / 64
Jurnal / 65
Tremur / 66
Nemurire / 67
Tutelă / 68
Stampă / 69
Voiaj / 70
Eternitate / 71
Suprarealism? / 75
Reinviere / 76
Elegie / 77
După-amiază / 78
Nunţi / 79
Hibernală / 80
Pastorală / 81
Ateism / 82
Căruţul de pe Neptun / 84
La capăt / 86
Hartă veche / 87
Tapiserie / 88
Desfăşurări / 89
Destin cu lup / 91
Destin cu baobab / 92
Destin cu peşti / 93
Destin cu cioburi / 95
Destin cu paseri / 97
Destin cu fluturi / 98
Destin cu crabi / 99
Destin cu balanţă / 100
Destin cu bile / 101
Simbolism / 102
Eminesciană / 103
Arhimede / 104
Masivitate / 105
Repaos /106

7 poeme

Poemul odăilor / 109
În munţi / 111
Istoria lui Claus şi a giganticei spălătorese / 123
Turnul Babel / 130
Vedeniile regelui Pepin / 152
Mistreţul şi pacea eternă / 156
A.B.C. / 177

CUPRINS

PREAMBUL 7
NOTĂ PERSONALĂ 7
NOTĂ ŞTIINŢIFICĂ 8
Capitolul I. VIAŢA 11
Capitolul II. LITERATURA ANILOR '60 25
Capitolul III. GAZETARUL 35
Capitolul IV. PROZA SCURTĂ 47
Capitolul V. ROMANUL 87
Capitolul VI. DRAMATURGIA 119
COMEDII 126
PREŞUL 128
ALIBI 133
EXPERIMENTUL 137
GĂRGĂRIŢA 140
ESCROCII ÎN AER LIBER 144
CIUDATUL ROL AL ÎNTÂMPLĂRII 146
AUTORUL E ÎN SALĂ 149
BOUL ŞI VIŢEII 152
NEPOTRIVIRE DE CARACTER 154
VEDEREA 156
PUTEREA DRAGOSTEI 158
ÎN CĂUTAREA SENSULUI PIERDUT 159
NU MURIŢI DIN ÎNTÂMPLARE 164
DRAME 169
IERTAREA 169
CHIŢIMIA 180

5

1. a) Compară cele două pagini de cuprins.
b) Notează asemănări şi deosebiri pe care le descoperi în privinţa aşezării în pagină a titlurilor şi a numărului de titluri de pe fiecare pagină de cuprins.

.....
.....

2. Alege, de pe fiecare pagină de cuprins, câte un titlu care ţi se pare mai interesant. Motivează-ţi alegerea.

.....
.....
.....

EDITURA PARALELA 45

Structura operei literare
Modurile de expunere

Narațiunea (autor, narator, personaj)

Citește cu atenție textul care urmează, apoi rezolvă cerințele.

Pe luciul negru al pianului – un plic mare, alb. Înăuntru – o invitaţie: „Pictorul Petre Barbu vă roagă să onoraţi cu prezenţa dumneavoastră vernisajul expoziţiei…”

Am rămas în picioare, uluită. De unde ştia Petre Barbu că exist şi, dacă i-a pomenit cumva Diana de mine, în vara aceea la Mangalia, cum de-şi mai amintea, fie şi greşindu-mi numele: „Elena Dima” în loc de „Ilinca”? Citeam şi reciteam nedumerită: „Vineri, 16 ianuarie, ora 12”.

— E unsprezece şi jumătate, Ilinco, scoală-te, dragă, ce Dumnezeu?!

Vocea mamei, cu un „dragă” arţăgos, ca de obicei.

Oare azi e vineri? Am vrut să iau ziarul, dar, zăpăcită, m-am repezit la fereastră. Ploua mărunt. Mi-am făcut socoteala că în douăzeci de minute mă pot îmbrăca şi, cu un taxi, voi ajunge la timp. (Abia mai târziu mi-am dat seama că la un vernisaj nu e necesar să fii punctual ca la gară.)

(Cella Serghi, *Pânza de păianjen*)

1. Notează numele autorului textului dat. .....

2. Încercuieşte varianta corectă de răspuns.
Naratorul din textul citat relatează:
a) la persoana I; b) la persoana a III-a.

3. Ţinând cont de răspunsul dat la exerciţiul anterior, precizează tipul de narator prezent în textul de mai sus.
.....

4. Naratorul din acest text apare şi în ipostaza de personaj? .....

5. Ce personaje participă la acţiune?
.....

6. Precizează două acţiuni ale Ilincăi, aşa cum apar în textul citat.
.....

7. Imaginează alte trei acţiuni ale Ilincăi şi notează-le în spaţiile de mai jos.
.....
.....
.....

8. Caută în dicţionar sensul din text al cuvântului *vernisaj* şi transcrie explicaţia.
.....
.....

PE **9.** Imaginează-ţi că eşti invitat(ă) la un vernisaj. Alcătuieşte un text de 5–7 rânduri, în care să prezinţi, folosind ca mod dominant de expunere naraţiunea, acţiunile pe care le-ai întreprinde în această situaţie.

EDITURA PARALELA 45

Caută indiciul!

Opera lirică

Sinteză

Citește cu atenție textul următor, apoi rezolvă cerințele.

Frumoasă eşti, pădurea mea,
Când umbra-i încă rară
Şi printre crengi adie-abia
Un vânt de primăvară…

Când de sub frunze moarte ies
În umbră viorele,
Iar eu străbat huceagul des*
Cu gândurile mele…

Când strălucesc subt rouă grea
Cărări de soare pline,
Frumoasă eşti, pădurea mea,
Şi singură ca mine…

(George Topîrceanu, *Cântec*)

dicționar * *huceag* – pădure mică, tânără şi deasă; crâng.

1. Încercuieşte răspunsul corect:
Textul este organizat în:
a) trei strofe, fiecare având câte patru versuri;
b) patru strofe, fiecare având câte patru versuri.

2. Completează enunţul următor:
Poezia are rimă ....., iar măsura versurilor este de ..... silabe.

3. Transcrie câte o structură sau câte un vers pentru fiecare dintre figurile de stil cunoscute. Numeşte aceste figuri de stil.

.....
.....
.....

4. Identifică două imagini artistice vizuale.

.....

5. Numeşte un mod de expunere prezent în textul citat. .....

6. Cum îşi transmite autorul sentimentele – direct sau indirect? .....

7. Transcrie două forme pronominale din text care au rolul de a sugera prezenţa vocii creatoare a poetului.

.....

8. Notează sentimentele pe care le-ai trăit citind textul.

.....
.....

9. Exprimă-ţi părerea despre mesajul transmis de textul poetic dat. În formularea răspunsului poţi valorifica una sau mai multe dintre sugestiile oferite în continuare:
a) în text se transmit sentimente de melancolie, provocate de singurătate;
b) mesajul poeziei se referă la liniştea şi calmul trăite în apropierea pădurii;
c) pădurea este văzută ca un spaţiu ocrotitor, al vieţii veşnice;

EDITURA PARALELA 45

Doina

Citește cu atenție textul următor, apoi rezolvă cerințele.

Coborând din deal în vale
Mi-a ieşit doru-n cărare.
Doru prinde-a mă-ntreba:
Doru-mi-i de cineva?
Eu la dor am prins a-i spune:
— Măi dorule, măi nebune!

Mai văzut-ai om pe lume
Să nu-i fie dor de nime?
Mai văzut-ai om frumos
Să nu fie păcătos?
Mai văzut-ai om de treabă
Să nu-i fie lumea dragă?

(*** *Coborând din deal în vale*)

Lexic și prozodie

1. Notează patru termeni derivaţi de la cuvântul de bază *lume*.

.....

2. Indică sinonime potrivite pentru următoarele cuvinte şi expresii din text: *dor, de treabă, dragă.*

.....

.....

3. a) Identifică expresiile şi formele populare ce apar în text.

.....

b) Precizează ce efecte expresive se creează prin folosirea lor.

.....

.....

4. Transcrie termenii care fac parte din câmpul lexical al sentimentelor.

.....

5. Explică rolul semnului întrebării şi al semnului exclamării în reliefarea sentimentelor transmise.

.....

.....

.....

6. Formulează observaţii referitoare la:
– organizarea textului;
– rima şi măsura versurilor.

.....

.....

Trăsături ale speciei

1. Ce sentimente se transmit în textul dat?

.....

2. Notează o personificare din textul dat.

.....

EDITURA PARALELA 45

Cuprins

Test de evaluare inițială 3

Cartea – obiect cultural 5
Structura cărții: cuprins, prefață, postfață, note 5
Test 6

Structura operei literare. Modurile de expunere 7
Narațiunea (autor, narator, personaj) 7
Narațiunea la persoana a III-a și narațiunea la persoana I 8
Subiectul operei literare; momentele subiectului. Timpul și spațiul în narațiune 10
Test 12
Descrierea 14
Portretul literar 14
Autoportretul 17
Portretul literar în versuri 19
Tabloul 20
Test 23
Dialogul (mijloc de caracterizare a personajelor) 24
Test 27

Opera epică 29
Sinteză 29

Lexicul 31
Actualizare 31
Mijloace de îmbogățire a vocabularului 32
Omonime 35
Arhaisme. Regionalisme 36
Exerciții complexe 37
Test 41

Noțiuni de fonetică 43
Actualizare 43
Exerciții complexe 45
Test 46

Noțiuni de sintaxă 48
Test 50

Fabula 51
Test 52

Verbul 54
Actualizare 54
Modul conjunctiv 57
Modul condițional-optativ 58
Modul imperativ 60
Moduri nepersonale 61
Exerciții complexe 63
Test 66

Substantivul 68
Actualizare 68
Substantive defective de singular sau de plural. Substantive colective 70
Exerciții complexe 71
Test 75

Figurile de stil 77
Actualizare 77
Antiteza 78
Test 79

Versificația 80
Actualizare 81
Tipuri de rimă (monorima, rima împerecheată, rima încrucișată, rima îmbrățișată) 81
Măsura versurilor 81
Test 82

Opera lirică 84
Sinteză 84

Pastelul 86
Lexic și prozodie 86
Trăsături ale speciei 87
Test 89

Doina 91
Lexic și prozodie 91
Trăsături ale speciei 91
Test 92

Substituții ai substantivului 94
Pronumele 94
Pronumele personal 94
Pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ 96
Pronumele și adjectivul pronominal posesiv 98
Exerciții complexe 100
Test 103
Numeralul 104
Actualizare 105
Valoarea substantivală și adjectivală a numeralului 106
Exerciții complexe 106
Test 108

Determinanții substantivului 110
Adjectivul 110
Actualizare 110
Articolul demonstrativ (adjectival) 111
Gradele de comparație ale adjectivului 112
Exerciții complexe 114
Test 115

Părțile de vorbire neflexibile 117
Adverbul 117
Actualizare 117
Gradele de comparație ale adverbului 119
Funcțiile sintactice ale adverbului 119
Prepoziția 120
Actualizare 121
Regimul cazual 121
Conjuncția 122
Interjecția 124
Actualizare 125
Interjecția predicativă 126
Exerciții complexe 126
Test 128

Sintaxa propoziției 130
Predicatul 130
Exerciții complexe 131
Subiectul 132
Exerciții complexe 133
Test 134
Atributul 135
Exerciții complexe 137
Complementul 138
Exerciții complexe 139
Test 140

Semnele de punctuație 142

Teste sumative 144

Teste de evaluare semestrială 154

Teste de evaluare finală 158

Evaluarea competențelor de lectură și scriere 160

EDITURA PARALELA 45